

РЕЦЕНЗИЯ

От: *доц. д-р Гергана Илиева Михайлова-Борисова, Университет за национално и световно стопанство;*

Научна специалност, „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ в УНСС.*

Основание за представяне на рецензията: *участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 3063/10.11.2023г. на Заместник-Ректора по научноизследователска дейност и международно сътрудничество на УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Камелия Тодорова Пенкова*

Тема на дисертационния труд: *Макроикономически ефекти на политиката на Китайската централна банка*

Научен ръководител: *проф. д-р Силвия Трифонова Трифонова-Праматарова*

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Финанси“, Финансово-счетоводен факултет на УНСС по научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ в периода 2018-2023 година.

Камелия Пенкова е завършила специалност „Финанси“ в ОКС „Бакалавър“, а след това завършва и магистърска степен в същата специалност в УНСС.

Дисертантът има практически опит във финансовата сфера. През периода юни-август 2014 година е била стажант в ДЗИ Общо застраховане. През периода май-декември 2015 година е стажант редактор в Investor.bg, а от март 2022 година работи като финансов анализатор – електронна търговия и разплащания в Райвъл Еу.

Камелия Пенкова е извършила всички дейности по изпълнението на индивидуалния план като взема задължителните изпити от Блок А и специалните изпити от Блок Б с високи резултати. Тя показва изключително отговорно отношение към обучението си в докторската програма.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Предоставеният за рецензиране дисертационен труд е посветен на паричната политика на Китайската централна банка и ефекта на паричната политика върху макроикономическото представяне на страната. Избраната тема на дисертационния труд е много актуална. С променените икономически условия в световен мащаб ролята на централните банки е от съществено значение за целите на възстановяването на икономиките от поредедидцата от кризи през последните двацетина години. С нарастването на значението на китайската икономика и съответно на валутата на Китай е важно да се анализира до колко централната банка може да повлияе на икономическото развитие на Китай и по какъв начин тя може да го постигне.

Обемът на дисертационния труд е 250 страници, като същинското изследване обхваща 177 страници. Дисертационният труд съдържа увод, три глави, заключение, библиография и пет приложения. В началото е представен списък на използваните съкращения, списък на таблиците и фигурите. В дисертационния труд Камелия Пенкова е използвала достатъчно таблици и графики /29 фигури и 10 таблици/, за да онагледят резултатите от своето изследване.

*В увода са дефинирани предметът, обектът, целите, задачите, тезата и хипотезите на дисертационния труд. Посоченият **обект** на изследване в дисертационния труд е политиката на Китайската централна банка като изрично се подчертава, че политиката засяга паричната и валутната политика на централната банка. **Предметът** на дисертационния труд са макроикономическите ефекти, които се наблюдават в резултат от провежданата от централната банка на Китай политика в частност парична и валутна политика. Ясно са*

дефинирани ограниченията на предмета на дисертационния труд.

Целта на дисертационния труд е «да се направи анализ на макроикономическите ефекти на политиката на КЦБ, като стремежът е да се потвърди тезата». За изпълнение на целта в увода са посочени няколко изследователски задачи както следва:

- Да се изясни историческото развитие на КЦБ и да се очертае съвременното състояние на банката;

- Да се проучат подробно паричната и валутната политика на КЦБ като се наблегне на трансмисионния механизъм на паричната политика на централната банка, както и на връзката между паричната и валутната политика на централната банка;

- Да се осъществи преглед на литературата по темата на дисертационния труд като се приложи и критичен анализ на постигнатите резултати от други изследователи;

- Да се направи емпиричен анализ на инструментариума на паричната политика на КЦБ в неговата структура и динамика, с проучване поведението на всеки един от инструментите на Китайската централна банка;

- Да се направи иконометричен анализ на ефектите от паричната и валутната политика на КЦБ върху определени основни макроикономически показатели –инфлация, заеми, износ и внос на китайската икономика.

Тезата, която се защитава в дисертационния труд е, че: „съществува връзка между паричната политика, (описана чрез лихвения процент и паричния агрегат М2) и валутната политика, (описана чрез валутния курс) на Китайската централна банка и основни макроикономически показатели в лицето на инфлацията, заемите, износа и вноса на Китай”. За доказване на тезата са дефинирани четири хипотези. В първите две хипотези се задава влиянието на паричната политика чрез паричния агрегат М2 и лихвения процент върху обема на заемите и инфлацията, а във вторите две се задава влиянието на валутния курс върху нивото на износа и вноса на Китай.

В глава първа „КЦБ - история, съвременно състояние, парична и валутна политика“ докторантката представя историческото възникване на Китайската централна банка, съвременното ѝ развитие като се набляга и на нейната форма на зависимост/независимост от изпълнителната власт. В тази глава също се акцентира и върху стратегията на паричната политика на централната банка, избора на цели и паричен режим. Поставя се и специално внимание на валутната политика и развитието ѝ през анализирания в дисертационния труд

период.

Във втората глава „Парична и валутна политика – трансмисия, връзка и потенциални ефекти“ се разглежда трансмисионния механизъм на паричната политика на Китайската централна банка, както и каналите на проявление в частност канал на лихвните проценти, канал на банковия заем, канал на цената на капиталовите активи, канал на валутния курс. Направен е и сравнителен анализ на получените резултати от изследвания, свързани с проучване на ефектите върху лихвните проценти, ефектите върху капиталовите пазари, ефектите върху пазара на недвижимите имоти, върху инфлацията и съвкупното производство. Разгледани са и изследвания за връзката между валутния курс и макроикономическите показатели на Китай.

В третата глава „Инструменти на КЦБ – структура, динамика и ефекти“ е осъществен анализ на инструментите на паричната политика на Китайската централна банка като е наблегнато на динамиката им и структурата им по видове инструменти. Освен на традиционните инструменти, докторантката се спира и на нетрадиционните инструменти на паричната политика на Китайската централна банка като постоянното кредитно улеснение и средносрочното кредитно улеснение. В тази глава се извършва и оценяване на VEC и VAR модели за целите на проследяване на връзката между паричната политика на КЦБ по линия на паричния агрегат M2 и лихвения процент по репо операциите върху инфлацията и обема на заемите, както и на валутния курс върху нивото на износа и вноса. Доказва се, че централната банка може да разчита основно на паричното предлагане в дългосрочен и краткосрочен период, за да повлияе върху инфлацията и нивото на заемите към частния сектор и новите заеми. Относно валутния курс не може да се докаже статистически значима връзка между реалния валутен курс и износа в краткосрочен период, както и между валутния курс и вноса.

В заключението са систематизирани най-важните изводи, до които докторантката достига, и се правят заключения относно провежданата парична и валутна политика на Китайската централна банка.

Докторантката използва 210 източника на информация като от тях 16 са на български език. Множеството източници показва, че докторантката много подробно се е запознала с източниците, свързани с темата на дисертационния труд. Тя борави с тях свободно и изразява и своето мнение по изследваните проблеми, свързани с Китайската икономика и политиката на централната банка на страната.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

За реализирането на поставените цели на дисертационния труд и за извеждането на научните и научно-приложните резултати дисертантът Камелия Пенкова използва разнообразни научни методи като анализ, синтез и индукция, теоретико-методологичен анализ, иконометричен анализ. Докторантката е разработила иконометрични модели за целите на проверка на изложените хипотези и съответно за целите на доказване на тезата.

Докторантката стига до няколко основни резултата по темата на дисертационния труд, които намират широко практическо приложение. Благодарение на използването на иконометричните техники, богата статистическа информация и подходящи научни методи тя постига целта на дисертационния труд чрез последователното реализиране на поставените в дисертационния труд задачи.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертационният труд има научни и научно-приложни приноси по-съществените, от които са:

- Обогаляване на съществуващата литература по отношение на състоянието, развитието на паричната и валутната политика на Китайската централна банка, с формулирани важни изводи във връзка с настоящия паричен и валутнокурсен режим на Китай.;

- Систематизиране и прилагане на критичен анализ на съществуващите изследвания по отношение на трансмисионния механизъм на паричната политика на Китайската централна банка, както и на връзката между паричната и валутната политика на КЦБ;

- Изработване на авторови иконометрични модели за изследване на ефектите на паричната и валутната политика на КЦБ върху избрани от докторантката променливи като инфлация, заеми, износ и внос на страната.

- Обогаляване на научните знания относно съвременните макроикономически ефекти на политиката на КЦБ и връзката между паричната и валутната политика на КЦБ с инфлацията, заемите, износа и вноса на китайската икономика.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Камелия Пенкова има 5 публикации, свързани с дисертационния труд. Публикациите са доклади от участие в конференции, които са публикувани в съответните сборници от конференциите, проведени в страната. Те са самостоятелни изследвания, които имат високо качество. Докторантката е успяла да популяризира в достатъчна степен резултатите от своето изследване и е получила обратна връзка за постиженията, благодарение на дискусиите в провежданите научни форуми. С представените публикации Камелия Пенкова отговаря на националните минимални изисквания по Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав на Република България и дори ги е преизпълнила.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат отразява вярно и коректно съдържанието на дисертационния труд. Той е с обем 60 страници. Съдържа справка за научните и научно-приложните приноси и списък на публикациите, свързани с дисертационния труд, както и декларация за оригиналност.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към докторантката нямам критични бележки. Представеният дисертационен труд е едно качествено изследване, което е постигнало целта си и е доказало тезата си. Бих препоръчала на докторантката да продължи да се занимава с научно-изследователска дейност, защото има потенциал. В тази връзка спокойно може да премине към публикуване на резултатите си в индексирани научни списания.

Към докторантката Камелия Пенкова бих искала да отправя следния въпрос:

През последните няколко месеца Китайската централна банка е изправена пред ново предизвикателство, свързано с намаляването на цените и дори дефлация. Според Вас централната банка трябва ли да реагира на дефлацията и как следва да го направи, ако е необходимо?

8. Заключение

Дисертационният труд на тема „Макроикономически ефекти на политиката на Китайската централна банка“ представлява едно качествено изследване, притежаващо научни и научно-приложни приноси и изключително актуално звучение по неизследвана в българската литература тема. Предвид на изложеното по-горе и предвид качествата на дисертационния труд считам, че Камелия Пнкова заслужава да ѝ бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

11 декември 2023 г.
гр. София

Подпис:

/доц.д-р Гергана Михайлова-Борисова/